

Петро Паславський гідний доброї пам'яті

Ведучий рубрики **Микола МАНЬКО**, директор Державного історико-культурного заповідника Острога

Будинок на вулиці Героїв Майдану, 7, відомий не одному поколінню острожан. Довгі роки там працював дитячий садочок «Теремок», останні десятиліття – міська дитяча бібліотека. Тут навесні 2017 року запрацював перший на Рівненщині Туристично-інформаційний центр. Він нещодавно переїхав на центральну вулицю. Звичайно, у цьому будинку ще й осідок газети «Замкова гора». А справжні острозькі старожили (яких усе менше) пам'ятають або чули від старших людей, що це будинок лікаря **Паславського Петра Сігізмундовича** (1861 – 1943 рр.) – визначного хірурга, організатора медичної та санітарної справи в нашому краї, одного із керівників польського громадського життя в Острозі. Йому по смерті пощастило з біографом – ним став незабутній **Рафаель Шпізель** – кандидат медичних наук, теж хірург, історик медицини й краєзнавець.

Петро Паславський народився 160 років тому – 20 серпня 1861 року – у селі Бадівка на Острозщині в дворянській родині власників невеликого маєтку. В 1887 році закінчив медичний факультет Варшавського університету. Вівтора десятиліття працював в університетських хірургічних клініках Варшави, здобув значний досвід у діагностиці та лікуванні хірургічних хвороб, оволодів високою технікою виконання найскладніших операцій, як зазначає його біограф. Одночасно проводив практичні заняття зі студентами, читав лекції із курсу загальної хірургії. Примірники заprotoкольованих

студентами лекцій, розмножених літографічним способом, зберігся у фондах нашого заповідника.

Петро Паславський був учасником російсько-японської війни. У зв'язку з отриманими під час бойових дій хворобам прибув на лікування та відпочинок на малу батьківщину в Бадівку. У тому ж 1904 році розпочинається його лікарська праця в наших краях – спочатку в Хорівській дільничній лікарні, пізніше – в Острозькій земській лікарні. Він спочатку став організатором постійної хірургічної допомоги населенню в наших краях. Першу операцію в Острозі лікар зробив у грудні 1904 року з приводу стегнової грижі в 76-річної жінки. Хірургічне втручання відбулося під місцевим знечуленням кокаїном. Хвора видужала. У звіті за 1909 рік вказано, що в земській лікарні Острога виконано 869 операцій. А в 1912 – тисяча п'ятдесят дві. Це були найскладніші оперативні втручання на органах і тканинах усіх частин людського тіла, зазначає Р. Шпізель, зокрема й видалення катаракти, операції на органах грудної порожнини й живота, операції при великих і ускладнених зобах.

Петро Паславський був активним учасником усіх з'їздів і конференцій лікарів Волині, хірургічних з'їздів, де виступав із матеріалами й результатами своєї практики. Лікарська хірургічна практика Петра Заславського продовжувалася й в 1920 – 1930-ті роки – в організованій на основі колишньої земської Острозької міської лікарні. Крім

практики, хірург надрукував у медичних журналах Польщі, Німеччини й Франції 16 наукових робіт.

Шістнадцять років Петро Паславський очолював польське добродійне товариство Острога; сім років – санітарну комісію міського самоуправління, депутатом якого він був обраний. Довоєнний Острог справедливо вважався чистим і санітарно впорядкованим містом. Лікар був одним із організаторів і заступником голови Острозького товариства боротьби з туберкульозом, брав активну участь у роботі інших товариств.

Під час німецької окупації Петро Паславський лікував військовополонених червоноармійців, підтримував їх морально й матеріально. Немало з них пізніше включилися в боротьбу з нацистами. Збереглися свідчення про зв'язки Петра Паславського з партизанами, передачу їм ліків та перев'язувальних матеріалів. Восени 1943 року Петро Сігізмундових виїхав з Острога у Варшаву до сина – теж хірурга. Але по дорозі помер і був похований у Перемишлі.

В останній час громадськість планує заходи щодо увічнення пам'яті визначного хірурга й громадського діяча, зокрема, встановлення меморіальної дошки на будинку Паславського.